

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

28 липня 2020 року

м. Київ

№ 106

Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 4, 18 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”, з метою визначення порядку застосування Національним банком України передбачених Законом України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” заходів впливу, пред’явлення вимог за порушення установами законодавства з питань фінансового моніторингу, а також здійснення контролю за їх виконанням Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 12 травня 2015 року № 316 “Про застосування санкцій до небанківських фінансових установ”;

2) постанову Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 11 “Про внесення змін до Положення про застосування Національним банком України санкцій за порушення законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”.

3. Департаменту фінансового моніторингу (Ігор Береза) забезпечити розміщення цієї постанови на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на першого заступника Голови Національного банку України Катерину Рожкову.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 25

Аркуш погодження додається.

Положення
про застосування Національним банком України заходів впливу до установ
за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до вимог Законів України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон), “Про Національний банк України” та інших законодавчих актів України.

Вимоги цього Положення поширюються на страховиків (перестраховиків), страхових (перестрахових) брокерів, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи (крім фінансових установ та інших юридичних осіб, щодо яких державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії здійснюються іншими суб’єктами державного фінансового моніторингу); платіжні організації, учасників чи членів платіжних систем, які надають фінансові послуги на підставі відповідних ліцензій чи реєстраційних документів; операторів поштового зв’язку; інші установи, які надають послуги з переказу коштів та здійснення валютних операцій; філії або представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності, які надають фінансові послуги на території України, інших юридичних осіб, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги (далі – установа).

2. Це Положення визначає порядок:

1) застосування Національним банком України (далі – Національний банк) до установ заходів впливу, передбачених у статті 32 Закону (далі – заходи впливу);

2) пред’явлення Національним банком відповідно до статті 18 Закону вимог щодо виконання установою законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – законодавство у сфері запобігання та протидії) (далі – письмова вимога);

3) здійснення Національним банком контролю за виконанням установами рішень про застосування заходів впливу, письмових вимог.

3. Терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, визначених Законом, іншими законодавчими актами України, нормативно-правовими актами Національного банку.

4. Рішення про застосування до установ заходів впливу (далі – Рішення) приймає Правління Національного банку (далі – Правління) або колегіальний орган, який створений відповідно до статті 15 Закону України “Про Національний банк України” та якому Правлінням делеговані окремі повноваження щодо регулювання та нагляду (далі – Комітет).

5. Надсилання до установи примірників Рішення та оригіналу письмової вимоги (або їх засвідчених копій) здійснюється в порядку, установленому цим Положенням.

6. Національний банк за порушення (невиконання/неналежне виконання) установами вимог Закону та/або нормативно-правових актів Національного банку, що регулюють діяльність (здійснення сукупних або окремих заходів) у сфері запобігання та протидії (далі – нормативно-правові акти), що були встановлені за результатами перевірок (виїзна перевірка, безвиїзний нагляд з питань фінансового моніторингу)/здійснення контролю за виконанням Рішень/письмових вимог Національного банку, в установленому цим Положенням порядку застосовує до установ протягом шести місяців із дня виявлення Національним банком, але не пізніше ніж через три роки з дня вчинення порушення, такі заходи впливу:

1) письмове застереження;

2) анулювання ліцензії та/або інших документів, що надають право на здійснення діяльності, з провадженням якої в особи виникає статус суб’єкта первинного фінансового моніторингу, у встановленому законодавством порядку;

3) покладення на установу обов’язку відсторонення від роботи посадової особи установи;

4) штраф;

5) укладення письмової угоди з установою, за якою установа зобов’язується сплатити визначене грошове зобов’язання та вжити заходів для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, забезпечити підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками тощо (далі – угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії).

За одне порушення не може бути застосовано більше одного заходу впливу.

7. Заходи впливу, що застосовуються Національним банком до установ, мають бути адекватними конкретним порушенням, які ними були допущені.

При визначенні заходу впливу та/або розміру штрафу Національний банк враховує обставини вчиненого порушення відповідно до вимог, визначених у частині сьомій статті 32 Закону.

8. Днем виявлення Національним банком порушення Закону та/або нормативно-правових актів є дата складання документа, в якому зафіксовано порушення, виявлене під час здійснення нагляду:

1) довідки про виїзну перевірку установи (її відокремленого підрозділу) (далі – довідка);

2) акта про результати безвиїзного нагляду з питань фінансового моніторингу установи (далі – акт).

9. Строк, що визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку.

Строк, що визначений роками, спливає у відповідні місяць та число останнього року строку.

10. Рішення має містити інформацію про реквізити документа, у якому зафіксовані порушення, факти, що свідчать про вчинення установою порушень, з посиланням на конкретні норми Закону та/або нормативно-правових актів.

Рішення/письмова вимога Національного банку оформляються в установленому Національним банком порядку та є обов'язковими для виконання.

11. Національний банк має право запросити (за пропозицією Національного банку або за письмовим клопотанням установи) представника/представників установи на засідання Комітету, який розглядатиме питання щодо результатів нагляду, застосування заходів впливу до установи, в установленому Національним банком порядку.

Нез'явлення запрошених осіб установи на засідання не є підставою для відкладення розгляду питання щодо застосування заходів впливу.

12. Національний банк надсилає на поштову адресу установи примірник Рішення/оригінал письмової вимоги рекомендованим листом з повідомленням про вручення із забезпеченням конфіденційності.

Надіслані Національним банком засобами поштового зв'язку Рішення/письмова вимога вважаються доведеними до відома установи в разі неотримання його/її установою з незалежних від Національного банку причин.

13. Рішення набирає чинності з робочого дня, наступного за днем прийняття такого Рішення.

14. Національний банк оприлюднює шляхом розміщення до п'ятого числа місяця, наступного за звітним, на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку інформацію про застосовані ним протягом місяця до установ заходи впливу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

15. Національний банк відповідно до вимог частини другої статті 18 Закону здійснює контроль за виконанням установами Рішень/письмових вимог.

Порушення, виявлені за результатами здійснення контролю за виконанням установами Рішень/письмових вимог, фіксуються в довідці/акті.

16. Застосування заходів впливу до установи за порушення Закону та/або нормативно-правових актів не звільняє від адміністративної відповідальності посадових осіб установи та інших осіб, винних у вчиненні порушень.

Національний банк має право застосувати до установи передбачені в частині третій статті 32 Закону та цим Положенням заходи впливу незалежно від притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб установи або інших осіб, винних у вчиненні порушень Закону та/або нормативно-правових актів.

II. Письмова вимога

17. Національний банк у разі виявлення порушення у сфері запобігання та протидії має право вимагати від установи виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії шляхом пред'явлення до неї письмової вимоги.

18. Письмова вимога складається на бланку Національного банку. У письмовій вимозі зазначаються назва документа "Письмова вимога", повне найменування установи та поштова адреса установи, якій вона надсилається, указується на вчинені установою порушення та зазначається про необхідність виконання установою вимог законодавства у сфері запобігання та протидії (усунення порушення/ужиття заходів з метою усунення порушень/причин, що сприяли вчиненню порушень/недоліків щодо організації та проведення первинного фінансового моніторингу), інформування установою Національний банк про виконання вимог письмової вимоги.

Письмову вимогу підписує заступник Голови Національного банку, який згідно зі своїми функціональними обов'язками здійснює загальне керівництво та контролює діяльність самостійного підрозділу Національного банку, що ініціював пред'явлення вимоги.

III. Письмове застереження

19. Національний банк у разі потреби висування до установи вимоги щодо усунення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії та/або вжиття заходів щодо недопущення таких порушень у подальшій діяльності застосовує до установи такий захід впливу, як письмове застереження.

20. Письмове застереження складається на бланку Комітету та підписується головою Комітету на засіданні Комітету.

21. Національний банк у письмовому застереженні висловлює установі своє занепокоєння станом її справ, указує на допущені порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, недоліки в роботі та за потреби конкретні заходи, яких потрібно вжити установі у визначені строки з метою їх усунення та/або недопущення надалі.

22. Установа зобов'язана подати Національному банку протягом п'яти робочих днів із дня отримання письмового застереження відповідь із зазначенням строку, протягом якого вона зобов'язується вирішити виявлені проблеми, усунути порушення та/або вжити заходів щодо недопущення таких порушень у подальшій діяльності.

Національний банк протягом 20 календарних днів із дня отримання зобов'язань установи щодо усунення порушень має право надати до них зауваження, які є обов'язковими для врахування установою.

23. Національний банк у разі невиконання установою вимог щодо усунення зазначених у письмовому застереженні порушень у встановлені строки або вимог, передбачених у пункті 22 розділу III цього Положення, розглядає питання щодо застосування іншого заходу впливу.

IV. Накладення штрафу

24. Національний банк у разі виявлення за результатами нагляду порушень законодавства у сфері запобігання та протидії адекватно виявленим порушенням має право застосувати до установи такий захід впливу, як штраф, що накладається у розмірах, визначених у частині п'ятій статті 32 Закону.

25. Розрахунок суми штрафу здійснюється відповідно до вимог частини шостої статті 32 Закону.

26. Рішення Національного банку про застосування до установи заходу впливу у вигляді накладення штрафу має відповідати вимогам, установленим у статті 4 Закону України "Про виконавче провадження".

27. Штрафи, передбачені Законом, зараховуються до державного бюджету.

Установа зобов'язана повідомити Національний банк про сплату штрафу не пізніше наступного робочого дня після сплати штрафу засобами електронної пошти Національного банку та в той самий день надіслати до Національного банку електронну копію розрахункового документа про сплату штрафу, засвідчену кваліфікованим електронним підписом уповноваженої особи установи. У разі неможливості надсилання копії розрахункового документа про сплату штрафу у вигляді електронного документа його засвідчена копія надсилається до Національного банку рекомендованим листом із повідомленням про вручення.

28. Порядок оскарження рішення Національного банку про застосування до установи заходу впливу у вигляді накладення штрафу та порядок набуття таким рішенням статусу виконавчого документа визначені в абзацах шостому – восьмому частини десятої статті 32 Закону.

V. Анулювання ліцензії

29. Національний банк за результатами нагляду має право застосувати до установи захід впливу у вигляді анулювання ліцензії та/або інших документів, що надають право на здійснення діяльності, з провадженням якої в особи виникає статус суб'єкта первинного фінансового моніторингу (далі – Рішення про анулювання ліцензії), у разі:

1) систематичного порушення установою законодавства у сфері запобігання та протидії (порушення установою законодавства у сфері запобігання та протидії після застосування Національним банком до установи не менше двох заходів впливу протягом двох років);

2) відмови установи у проведенні перевірки Національним банком, зокрема, недопуск уповноважених осіб Національного банку до здійснення перевірки, ненадання документів, інформації щодо предмета перевірки, відмова в доступі до приміщень, об'єктів, що використовуються при наданні фінансових послуг, або відсутність протягом першого дня перевірки особи, уповноваженої представляти інтереси установи на час проведення перевірки.

30. Установа, щодо якої Національний банк прийняв Рішення про анулювання ліцензії, зобов'язана вжити заходів, зазначених у Рішенні про анулювання ліцензії.

31. Рішення про анулювання ліцензії надсилається установі не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття такого рішення.

VI. Покладення на установу обов'язку відсторонення від роботи посадової особи установи

32. Національний банк має право прийняти рішення про покладення на установу обов'язку відсторонити посадову особу установи від роботи (далі – Рішення про відсторонення) у разі невиконання (неналежного виконання) установою [уповноваженою (посадовою) особою установи] вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

33. Національний банк має право прийняти Рішення про відсторонення таких посадових осіб установи:

- 1) керівника (керівників) установи;
- 2) відповідального працівника установи.

34. Рішення про відсторонення надсилається установі не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття такого рішення.

35. Установа не пізніше трьох робочих днів із дня отримання Рішення про відсторонення повідомляє засобами електронної пошти Національний банк про посадову особу, яка виконуватиме обов'язки відстороненої посадової особи, зазначивши реквізити прийнятого (прийнятих) компетентним органом (посадовою особою) установи рішення (рішень).

VII. Угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії

36. Національний банк за результатами перевірки з питань дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії має право укласти з установою угоду про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, за якою установа зобов'язується сплатити визначене в такій угоді грошове зобов'язання та вжити заходів для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, забезпечити підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками, застосування у своїй діяльності ризик-орієнтованого підходу та вжиття належних заходів з метою мінімізації ризиків використання послуг установи для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення тощо (далі – заходи, які установа зобов'язується вжити).

37. Угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії може бути укладена в разі:

- 1) виявлення Національним банком у діяльності установи порушень законодавства у сфері запобігання та протидії, за які відповідно до частини п'ятої статті 32 Закону та цього Положення передбачено застосування заходу

впливу у вигляді накладення штрафу, розрахункова сума якого складає 200 000 гривень і більше. Розрахункова сума штрафу визначається відповідно до вимог статті 32 Закону;

2) визнання установою фактів порушень за результатами перевірки з питань дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

3) подання установою проєкту угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, невід'ємною частиною якої є план заходів, які установа зобов'язується вжити. У плані заходів мають бути визначені порядок та строки виконання таких заходів.

План заходів має бути затверджений органом управління установи відповідно до повноважень, установлених установчими документами, та поданий до Національного банку в строк, визначений в пункті 38 розділу VII цього Положення;

4) зобов'язання установи сплатити в межах виконання угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії грошове зобов'язання у визначених такою угодою сумі та строки. Сума грошового зобов'язання дорівнює розрахунковій сумі штрафу.

38. Укладення угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії здійснюється за ініціативою установи, яка не пізніше ніж на сьомий робочий день із дати отримання довідки/акта повідомляє Національний банк про намір укласти таку угоду та протягом 30 календарних днів із дня отримання довідки/акта надсилає складений відповідно до вимог пункту 39 розділу VII цього Положення проєкт угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії.

Строки виконання зобов'язань установлюються індивідуально з урахуванням характеру проблем і допущених порушень, а також оцінок і висновків Національного банку.

Національний банк у строк до 15 календарних днів із дня отримання проєкту угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії розглядає поданий установою проєкт щодо обґрунтованості, повноти та ефективності запроваджуваних (передбачених) установою заходів з метою усунення порушень та готує висновок про доцільність її укладення або розглядає питання про застосування інших адекватних заходів впливу згідно з частиною третьою статті 32 Закону та цим Положенням.

Національний банк у разі наявності зауважень або доповнень до поданого установою проєкту угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії надсилає установі лист за

підписом уповноваженої посадової особи Національного банку з обґрунтованими зауваженнями до зазначеного проєкту.

39. Угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії має містити:

1) інформацію про порушення за результатами здійсненого нагляду та визнання установою цих результатів;

2) розрахункову суму штрафу за виявлені порушення;

3) заходи, які установа зобов'язується вжити в межах виконання цієї угоди;

4) строки виконання таких заходів;

5) суму грошового зобов'язання, яку установа зобов'язується сплатити в межах виконання такої угоди.

Угодою про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії передбачається умова, за якої установа після застосування до неї такого заходу впливу сплачує 25 відсотків суми грошового зобов'язання та в разі виконання установою в установлені строки всіх зобов'язань за такою угодою інша частина суми грошового зобов'язання у розмірі 75 відсотків не сплачується;

б) строк сплати грошового зобов'язання;

7) порядок контролю за виконанням зобов'язань установи та порядок і форми надання установою інформації, необхідної для контролю за виконанням прийнятих нею зобов'язань (за потреби).

40. Угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії складається у двох примірниках та підписується від імені Національного банку заступником Голови Національного банку, який згідно зі своїми функціональними обов'язками здійснює загальне керівництво та контролює діяльність самостійного підрозділу Національного банку, що ініціював застосування до установи відповідного заходу впливу, а від імені установи – керівником установи.

41. Національний банк застосовує інший адекватний захід впливу, передбачений в частині третій статті 32 Закону та цим Положенням, у разі непогодження Національним банком та установою умов угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, ненадання установою доопрацьованого з урахуванням

письмових зауважень Національного банку проєкту угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії протягом 15 календарних днів із дня надсилання Національним банком листа із зауваженнями до зазначеного проєкту та/або ухилення установи від укладення угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії.

Національний банк за невиконання або неналежне виконання установою умов угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії має право застосувати інший захід впливу, передбачений в частині третій статті 32 Закону та цим Положенням.

42. Установа протягом дії угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії має право ініціювати внесення змін до такої угоди щодо строків виконання та/або переліку заходів, які установа зобов'язується вжити, за наявності обґрунтованих пропозицій.

Національний банк розглядає звернення установи щодо внесення змін до угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії в порядку, визначеному в абзацах третьому та четвертому пункту 38 розділу VII цього Положення.

Установа протягом 15 календарних днів із дня надсилання Національним банком листа із зауваженнями до звернення установи щодо внесення змін до угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії доопрацьовує зазначене звернення з урахуванням письмових зауважень Національного банку.

Зміни до угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері запобігання та протидії оформляються у вигляді додатка до цієї угоди відповідно до вимог, визначених у пункті 40 розділу VII цього Положення.